

นิพนธ์ต้นฉบับ

ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยและ
ผลการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษาโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยาชัยฎกานต์ โภกะพันธ์⁽¹⁾, เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์⁽²⁾ และอารุญ เกตุสาคร⁽³⁾

วันที่ได้รับต้นฉบับ: 12 กรกฎาคม 2560

วันที่ตอบรับการตีพิมพ์: 1 สิงหาคม 2560

บทคัดย่อ

- (1) ผู้รับผิดชอบบทความ: นักศึกษา
ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการอนามัย
สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย คณะ
สาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
(โทรศัพท์: 092-404 1961,
e-mail: chanyakam@gmail.com)
- (2) รองศาสตราจารย์ คณะสาธารณสุข
ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- (3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสาธารณสุข
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ประการแรกคือเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
ดำเนินงานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ตามกฎกระทรวงกำหนด
มาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม
ในการทำงาน พ.ศ. 2549 และกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการ
ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553
และผลการดำเนินงานขององค์กร และมีวัตถุประสงค์อีกประการคือเพื่อศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างการขอการรับรองระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational
Health and Safety Assessment Series-OHSAS 18001: 2007) และผลการดำเนินงานของ
องค์กร เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยอันนำไปสู่การป้องกัน
และควบคุมอุบัติเหตุจากการทำงานงานวิจัยนี้ดำเนินการศึกษาในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งตั้งอยู่
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 โรงงาน เก็บข้อมูลผ่านทางเจ้าหน้าที่
ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถานประกอบการแต่ละแห่ง
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในช่วง 0.80-
0.95 ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามแนวทางระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและ
ความปลอดภัย ตามที่กฎหมายกำหนดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของ
องค์กร ด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ด้านความปลอดภัย ด้านทรัพยากรมนุษย์
ด้านการแข่งขันทางธุรกิจ และด้านการเงินและเศรษฐศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=$
0.716, $p<0.05$; $r=$ 0.633, $p<0.05$; $r=$ 0.603, $p<0.05$; $r=$ 0.394, $p<0.05$ และ $r=$ 0.352,
 $p<0.05$ ตามลำดับ) และในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างการขอและไม่ขอการรับรองระบบ
การจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational Health and Safety
Assessment Series-OHSAS 18001: 2007) และผลการดำเนินงานขององค์กรซึ่งกลุ่ม
ตัวอย่างที่ขอการรับรองแล้ว มี 33 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และที่ยังไม่ขอการรับรอง
มี 87 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 72.50 และผลการศึกษาพบว่า การขอการรับรองระบบการ
จัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OHSAS 18001: 2007) มีความสัมพันธ์ทางบวก
กับผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ และด้าน
การเงินและเศรษฐศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2=$ 29.760, $p<0.05$, $\chi^2=$ 21.851,
 $p<0.05$ และ $\chi^2=$ 9.039, $p<0.05$ ตามลำดับ) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน
ด้านการแข่งขันทางธุรกิจ และด้านทรัพยากรมนุษย์

คำสำคัญ: ระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย, ผลการดำเนินงานขององค์กร

ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยและผลการดำเนินงานขององค์กร กรณีศึกษาโรงงานอุตสาหกรรม ใน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Original Article

Relationship between Occupational Health and Safety Management System and Company Performance: Case Study of Industries in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

Chanyakarn Kokaphan⁽¹⁾, Chalermchai Chiakittiporn⁽²⁾ and Arroon Ketsakorn⁽³⁾

Received Date: July 12, 2017

Accepted Date: August 1, 2017

Abstract

(1) *Corresponding author:*

Master degree Student, Faculty of Public Health, Thammasat University
(Tel.: 092-404 1961,
e-mail: chanyakarn@gmail.com)

(2) *Associate Professor Dr.,*

Faculty of Public Health, Thammasat University

(3) *Assistant Professor Dr.,*

Faculty of Public Health, Thammasat University

One of the objectives of this study was to determine the relationship between the occupational health and safety management system and company performance based on the Ministerial Regulation on the Prescribing of Standard for Administration and Management of Occupational Safety, Health and Environment B.E. 2549 (A.D. 2006) and the Ministerial Regulation on the Prescribing of Standard for Administration and Management of Occupational Safety, Health and Environment (No.2) B.E. 2553 (A.D. 2010). Other was to study the relationship between the accredit process for OHSAS 18001: 2007 and company performance in order to promote occupational health and safety for accident prevention and control from workplace. This study was conducted in the industrial estates which located in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province with the sample of 120 factories. Data were collected from professional safety officers which they were working in each factory. The research instruments were questionnaires with reliability in range of 0.80-0.95. The findings indicated that the application of Occupational Health and Safety Management System based on these law were significantly positively correlated to Business Continuity Management Performance, Safety Performance, Human Resource Performance, Productivity Performance, and Economic-finance Performance ($r=0.716$, $p<0.05$; $r=0.633$, $p<0.05$; $r=0.603$, $p<0.05$; $r=0.394$, $p<0.05$ and $r=0.352$, $p<0.05$, respectively). In the issue of relationship of OHSAS 18001: 2007 accredited and non-accredited to company performance, the study found that 33 factories (27.50 %) were accredited and 87 factories (72.50 %) were non-accredited. Also the results indicated that OHSAS 18001: 2007 accredited were significantly positively correlated to Safety Performance, Business Continuity Management Performance and Economic-finance Performance ($\chi^2=29.760$, $p<0.05$; $\chi^2=21.851$, $p<0.05$ and $\chi^2=9.039$, $p<0.05$, respectively). But OHSAS 18001: 2007 accredited were not correlated to Productivity Performance and Human Resource Performance.

Keywords: Occupational Health and Safety Management System, Company Performance

บทนำ

อุบัติเหตุจากการทำงานนำไปสู่ความสูญเสียเชิงเศรษฐกิจและสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ในช่วง ปี พ.ศ. 2545- 2549 ประเทศไทยมีอุบัติเหตุจากงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานประกันสังคม, 2551) นำไปสู่การขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “แรงงานปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดี” และการกำหนดเป้าหมายในการเฝ้าระวังด้านสุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้างอย่างเป็นระบบโดยมีการประกาศกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549 และกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ขึ้น ซึ่งระบบการจัดการตามกฎหมายนี้ประยุกต์จากแนวปฏิบัติด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (ILO-OSHMS 2001) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) โดยมีสาระสำคัญคือ สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 50 คน ขึ้นไป ต้องจัดให้มีระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งประกอบด้วย นโยบาย (Policy) การจัดการ (Organizing) การวางแผนและการนำไปปฏิบัติ (Planning and implementation) การประเมินผล (Evaluation) และการดำเนินการปรับปรุง (Action for improvement) นอกจากระบบการจัดการตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น สถานประกอบการหลายแห่งได้มีการประยุกต์ใช้ระบบการจัดการในลักษณะการขอการรับรองโดยสมัครใจ อาทิ เช่น ระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational Health and Safety Assessment Series-OHSAS 18001: 2007) ซึ่งมีองค์ประกอบคือ นโยบายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OH & S Policy) การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ และการนำไปใช้ (Implementation and

operation) การตรวจสอบ (Checking and Corrective action) และการทบทวนการบริหาร (Management review) โดยมีกลไกการตรวจรับรองเพื่อผลักดันให้ระบบการจัดการสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

ระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยทั้งที่เป็นกฎหมายและที่ขอการรับรองโดยสมัครใจล้วนมีความสำคัญในการควบคุมป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน และส่งเสริมการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานประกอบการ สถานประกอบการที่ลูกจ้างปราศจากอุบัติเหตุ ย่อมสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรบุคคลากรอันมีค่า นำพาการผลิตให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ยอดขายผลกำไร และชื่อเสียงขององค์กรจากการศึกษาพบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และผลการดำเนินงานขององค์กรในประเทศไทยมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยเป็นส่วนใหญ่ทั้งที่ในความจริงแล้วระบบการจัดการด้านความปลอดภัยมีส่วนส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรในหลายๆ ด้าน ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้จึงสนใจศึกษาเพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และผลการดำเนินงานขององค์กรใน 5 ด้าน อันได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านการแข่งขันทางธุรกิจ ด้านการเงินและเศรษฐศาสตร์ ด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ และด้านทรัพยากรมนุษย์เพื่อสะท้อนให้สถานประกอบการเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการดำเนินงาน สนับสนุนงบประมาณ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อันยังประโยชน์ไปสู่การส่งเสริมผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของสถานประกอบการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การปฏิบัติตามระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549 และ กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 และผลการดำเนินงานขององค์กร เพื่อผลักดันการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยอันนำไปสู่การป้องกันและลดอุบัติเหตุ และส่งเสริมผลการดำเนินงานในด้านต่างๆของสถานประกอบการ

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการขอการรับรองระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational Health and Safety Assessment Series-OHSAS 18001: 2007) และผลการดำเนินงานขององค์กร อันนำไปสู่การป้องกันและลดอุบัติเหตุ และส่งเสริมผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของสถานประกอบการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รายละเอียดดังภาพที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Analytical cross sectional study) มีกลุ่มตัวอย่างคือโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งที่ขอการรับรองและยังไม่ขอการรับรองระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational Health & Safety Management System: OHSAS 18001) และมีจำนวนลูกจ้างตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป ซึ่งกฎหมาย

กำหนดให้ต้องมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพปฏิบัติงานประจำอยู่ในสถานประกอบการโดยดำเนินการเก็บข้อมูลใน 3 พื้นที่ ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน นิคมอุตสาหกรรมบ้านหว้า (ไฮเทค) และเขตประกอบการอุตสาหกรรมของบริษัทสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 90 แห่ง 135 แห่ง และ 227 แห่ง ตามลำดับ รวมจำนวนทั้งสิ้น 452 แห่ง คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรกรณีที่ทราบจำนวนประชากร (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (e) มีค่าเท่ากับ 0.05 กำหนดสัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยกำหนดจะสุ่ม (P) มีค่าเท่ากับ 0.10 และกำหนดระดับความเชื่อมั่น (Z) มีค่าเท่ากับ 1.96 จากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 106 โรงงาน ผู้วิจัยพิจารณาเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่าง เป็นจำนวนทั้งสิ้น 120 โรงงานโดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านทางเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ของสถานประกอบการ

• เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ส่วน ดังต่อไปนี้ ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 สอบถามข้อมูลระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ประกอบด้วยการดำเนินงานด้านนโยบายการวางแผนการนำไปใช้และการปฏิบัติการตรวจสอบและการทบทวนโดยฝ่ายบริหารใช้เกณฑ์วัดผล 4 ระดับคือ เห็นด้วยน้อยที่สุด เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด ส่วนที่ 3 สอบถามผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยประกอบด้วยอัตราความถี่ของการบาดเจ็บจากงาน (IFR) อัตราความรุนแรงของการบาดเจ็บจากงาน (ISR) มูลค่าความเสียหายต่อทรัพย์สินและเครื่องจักรจากอุบัติเหตุในงา ค่าใช้จ่ายในการรักษาผู้ได้รับบาดเจ็บจากงานและ ค่าใช้จ่ายในการรักษาผู้เจ็บป่วยจากงานใช้เกณฑ์

วัดผล 5 ระดับคือลดลงมาก ลดลงเล็กน้อย เทียบเท่าเดิม เพิ่มขึ้นเล็กน้อย และเพิ่มขึ้นมาก ส่วนที่ 4 สอบถามผลการดำเนินงานด้านการแข่งขันทางธุรกิจ ประกอบด้วยความสามารถด้านการผลิต คุณภาพในการผลิตความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ และภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร ใช้เกณฑ์วัดผล 5 ระดับคือ ลดลงมาก ลดลงเล็กน้อย เทียบเท่าเดิม เพิ่มขึ้นเล็กน้อย และเพิ่มขึ้นมาก ส่วนที่ 5 สอบถามผลการดำเนินงานด้านการเงิน และเศรษฐศาสตร์ประกอบด้วยความสามารถในการทำกำไร และกระแสเงินสดหมุนเวียนและทรัพย์สินใช้เกณฑ์วัดผล 5 ระดับคือ ลดลงมาก ลดลงเล็กน้อย เทียบเท่าเดิม เพิ่มขึ้นเล็กน้อย และเพิ่มขึ้นมาก ส่วนที่ 6 ผลการดำเนินงานด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจประกอบด้วยการบริหารจัดการความต่อเนื่องทางธุรกิจและการกู้คืนธุรกิจภาวะฉุกเฉินใช้เกณฑ์วัดผล 4 ระดับคือ เห็นด้วยน้อยที่สุด เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุดและส่วนที่ 7 ผลการดำเนินงานด้านทรัพยากรมนุษย์ประกอบด้วยการทำงานเป็นทีม ความสัมพันธ์ในองค์กรการสื่อสารในองค์กร อัตราการหยุดงาน ขวัญกำลังใจในการทำงานและด้านสุขภาพใช้เกณฑ์วัดผล 4 ระดับคือ เห็นด้วยน้อยที่สุด เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุดโดยแบบสอบถามส่วนที่ 2 ส่วนที่ 6 และส่วนที่ 7 เป็นลักษณะการสอบถามความคิดเห็น และแบบสอบถามส่วนที่ 3 ส่วนที่ 4 และส่วนที่ 5 เป็นลักษณะการสอบถามข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรทั้ง 5 ด้าน โดยการจัดกลุ่มระดับผลการดำเนินงาน เป็น 3 ระดับ คือระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูงด้วยการใช้สูตรความกว้างของอินเตอร์ภาคชั้น

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยการหาความตรง (Validity) จากการ

เสนอแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาถึงความถูกต้องตามประเด็นการศึกษา ความสอดคล้องตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การศึกษา แล้วจึงหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และจากนั้นทำการหาความเชื่อมั่นหรือความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try-Out) จำนวน 30 ชุดกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานนอกพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการทดสอบพบว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) อยู่ในช่วง 0.80-0.95

• การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้นลงรหัสข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าความสัมพันธ์ โดยข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval scale) ได้แก่ คะแนนระดับผลการดำเนินงานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549 และ กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 และคะแนนผลการดำเนินงานขององค์กรทั้ง 5 ด้านวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation) ส่วนข้อมูลประเภทนามมาตร (Nominal variables) ได้แก่ การขอการรับรองและการไม่ขอการรับรองระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OHSAS 18001: 2007) และผลการดำเนินงานขององค์กร

ซึ่งจัดกลุ่มเป็น 3 ระดับโดยใช้สูตรความกว้างของ
อันตรภาคชั้น คือระดับต่ำ ระดับปานกลาง และ
ระดับสูง วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติทดสอบ
ไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมี (1) ผล
การดำเนินงานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัย
และความปลอดภัยตามกฎหมาย ภาพรวมอยู่ใน
ระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.27 (S.D.=0.59) (2) ผลการ
ดำเนินงานด้านความปลอดภัย ภาพรวมอยู่ในระดับ
สูง มีค่าเฉลี่ย 3.68 (S.D.=0.73) (3) ผลการดำเนินงาน
ด้านการแข่งขันทางธุรกิจ ภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.42 (S.D.=0.54) (4) ผลการ
ดำเนินงานด้านการเงินและเศรษฐศาสตร์ ภาพรวม
อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.40 (S.D.=0.67)
(5) ผลการดำเนินงานด้านการบริหารความต่อเนื่อง
ทางธุรกิจ ภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย
2.67 (S.D.=0.71) และ (6) ผลการดำเนินงานด้าน
ทรัพยากรมนุษย์ ภาพรวมอยู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ย
3.20 (S.D.=0.51) ความสัมพันธ์ระหว่างผลการ
ดำเนินงานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและ
ความปลอดภัยตามกฎหมายของกลุ่มตัวอย่างและ
ผลการดำเนินงานขององค์กร 5 ด้าน ผลการศึกษา
พบว่า การดำเนินงานระบบการจัดการด้านอาชีว
อนามัยและความปลอดภัยตามกฎหมายของกลุ่ม
ตัวอย่างมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงาน
ด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ด้านความ
ปลอดภัย ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการแข่งขัน
ทางธุรกิจ และด้านการเงินและเศรษฐศาสตร์
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.716$, $p<.05$; $r=$
 0.633 , $p<.05$; $r=0.603$, $p<.05$; $r=0.394$, $p<$
 $.05$ และ $r=0.352$, $p<.05$ ตามลำดับ)

และผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการ
ขอการรับรองระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัย

และความปลอดภัย (OHSAS 18001: 2007) และ
ผลการดำเนินงานขององค์กร 5 ด้าน พบว่า การขอ
การรับรอง OHSAS 18001: 2007 มีความสัมพันธ์
ทางบวกกับผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัย
ด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจและด้าน
การเงินและเศรษฐศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($\chi^2=29.760$, $p<.05$; $\chi^2=21.851$, $p<.05$ และ
 $\chi^2=9.039$, $p<.05$ ตามลำดับ) แต่ไม่มีความสัมพันธ์
กับผลการดำเนินงานด้านการแข่งขันทางธุรกิจ และ
ด้านทรัพยากรมนุษย์และผลการศึกษาเมื่อจำแนก
การดำเนินงานขององค์กรเป็น ระดับต่ำ ระดับ
ปานกลาง และระดับสูง พบว่าสถานประกอบการ
ที่ขอการรับรองระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัย
และความปลอดภัย (OHSAS 18001: 2007) มีผล
การดำเนินงาน (1) ด้านความปลอดภัยส่วนใหญ่
(ร้อยละ 87.88) อยู่ในระดับสูง (2) ด้านการแข่งขัน
ทางธุรกิจส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.73) อยู่ในระดับสูง
(3) ด้านการเงินและเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ
63.64) อยู่ในระดับสูง (4) ด้านการบริหารความ
ต่อเนื่องทางธุรกิจส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.88) อยู่ใน
ระดับสูงและ (5) ด้านทรัพยากรมนุษย์ส่วนใหญ่
(ร้อยละ 87.88) อยู่ในระดับสูง ในขณะที่สถาน
ประกอบการที่ไม่ยังขอการรับรองระบบการจัดการ
ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OHSAS
18001: 2007) มีผลการดำเนินงาน (1) ด้านความ
ปลอดภัยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.82) อยู่ในระดับ
ปานกลาง (2) ด้านการแข่งขันทางธุรกิจส่วนใหญ่
(ร้อยละ 56.32) อยู่ในระดับสูง (3) ด้านการเงิน
และเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.67) อยู่ใน
ระดับปานกลาง (4) ด้านการบริหารความต่อเนื่อง
ทางธุรกิจส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.62) อยู่ในระดับ
ปานกลาง และ (5) ด้านทรัพยากรมนุษย์ส่วนใหญ่
(ร้อยละ 89.66) อยู่ในระดับสูง

บทสรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานตามระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่กฎหมายกำหนด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานขององค์กรทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความปลอดภัย ด้านการแข่งขันทางธุรกิจ ด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ด้านการเงินและเศรษฐศาสตร์ และด้านทรัพยากรมนุษย์ แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมีอิทธิพลทางบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ดังจะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีผลการดำเนินงานทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลางไปจนถึงระดับสูงสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เอกวิทย์ จิตรดา, 2557) และ (Fernandez-Muniz, Montes-Peon, & Vazques-Ordas, 2009) ซึ่งพบว่าการดำเนินงานตามระบบระบบการจัดการความปลอดภัยมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์กรทั้งในด้านความปลอดภัย ความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ ยอดขาย และผลกำไรขององค์กร

จากการศึกษาพบว่า การขอการรับรองระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OHSAS 18001: 2007) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ผลการดำเนินงานด้านการเงินและเศรษฐศาสตร์ และผลการดำเนินงานด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจอันเนื่องมาจากการขอการรับรองระบบการจัดการ OHSAS 18001: 2007 มีกระบวนการตรวจติดตามระบบการจัดการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกลยุทธ์เชิงรุกที่สำคัญในการผลักดันการดำเนินงานด้านความปลอดภัย การป้องกันและลดความสูญเสียในองค์กร อันเชื่อมโยงไปสู่การบริหารจัดการความต่อเนื่องทางธุรกิจ และการสร้างผลกำไรให้แก่องค์กร ดังเห็นได้จากเมื่อจำแนกผลการดำเนินงานเป็น 3 ระดับ คือระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มสถานประกอบการส่วนใหญ่ที่ขอการรับรองระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OHSAS 18001: 2007) มีผลการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lo et al. (2014) และ Abad, Lafuente, & Vilajosana (2013) ซึ่งพบว่าการขอการรับรองระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OHSAS 18001: 2007) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัย และยอดขายและผลกำไรที่เพิ่มขึ้น

และจากผลการศึกษาพบว่า การขอการรับรองระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OHSAS 18001: 2007) ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานด้านการแข่งขันทางธุรกิจ และผลการดำเนินงานด้านทรัพยากรมนุษย์ ดังเห็นได้จากเมื่อจำแนกผลการดำเนินงานเป็น 3 ระดับ คือระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มสถานประกอบการส่วนใหญ่ที่ยังไม่ขอการรับรอง OHSAS 18001: 2007 มีผลการดำเนินงาน 2 ด้าน อยู่ในระดับสูง คือ ด้านการแข่งขันทางธุรกิจ และด้านทรัพยากรมนุษย์ เช่นเดียวกับกลุ่มที่ขอการรับรองระบบการจัดการ OHSAS 18001: 2007 ทั้งนี้เนื่องมาจากการองค์กรที่ยังไม่ขอการรับรองระบบการจัดการ OHSAS 18001: 2007 มีกลยุทธ์การดำเนินงานด้านการแข่งขันทางธุรกิจและด้านทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งส่งผลต่อการผลิต การควบคุมคุณภาพและการจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ คล้ายคลึงกันกับองค์กรที่ขอการรับรองระบบการจัดการ OHSAS 18001: 2007 เช่น มีการควบคุมการผลิตและควบคุมคุณภาพตามแผนงาน มีการส่งเสริมการดำเนินงานด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการสื่อสาร การจูงใจ การประเมิผลการทำงาน และมีการเฝ้าระวังด้านสุขภาพตามหลักเกณฑ์เบื้องต้นที่กฎหมายกำหนดส่งผลให้การขอการรับรองระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความ

ปลอดภัยไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานด้านการแข่งขันทางธุรกิจ และผลการดำเนินงานด้านทรัพยากรมนุษย์ผลการศึกษานี้จึงไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Abad, Lafuente, & Vilajosana (2013) และ Fernandez-Muniz, Montes-Peon, & Vazques-Ordas (2012) ที่พบว่าการขอการรับรองระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OHSAS 18001: 2007) ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจขององค์กร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน

การศึกษาครั้งนี้สรุปว่า การปฏิบัติตามแนวทางระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549 และกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานขององค์กรทั้ง 5 ด้านและการขอการรับรองระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OHSAS 18001: 2007) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานขององค์กรใน 3 ด้าน คือ ด้านความปลอดภัย ด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ และด้านการเงินและเศรษฐศาสตร์ ดังนั้นสถานประกอบการจึงควรให้ความสำคัญในการดำเนินงานตามระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อันจะนำไปสู่การป้องกันและควบคุมอุบัติเหตุ ส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน ส่งเสริมการบริหารจัดการความต่อเนื่องทางธุรกิจ ส่งเสริมการผลิต ชื่อเสียงผลกำไร และยอดขายขององค์กร ตลอดจนส่งเสริมการดำเนินงานด้านทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรต่อไป

ข้อเสนอแนะหรือการนำไปใช้ประโยชน์

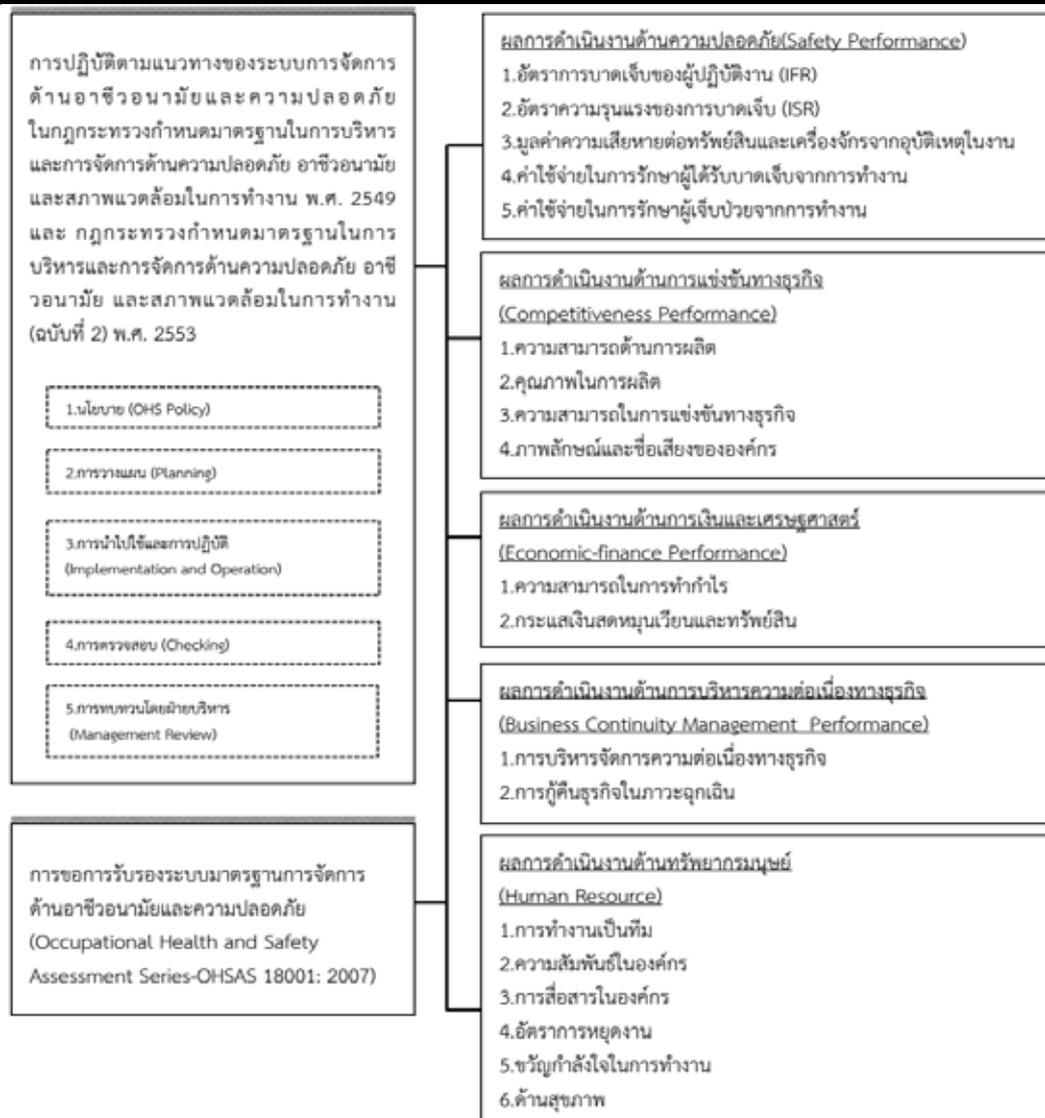
1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย พบว่าการดำเนินงานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยตามกฎหมายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานขององค์กรทั้ง 5 ด้านผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้สถานประกอบการมุ่งเน้นดำเนินงานตามระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องและเสริมสร้างการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพโดยผู้บริหารและพนักงานทุกระดับต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบการจัดการพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและผลักดันการดำเนินงานตามแนวทางระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านทางเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงขอเสนอแนะให้ดำเนินการเก็บข้อมูลผ่านทางพนักงานและผู้บริหารของสถานประกอบการเพิ่มเติม

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาในครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากเงินกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ประเภททุนวิจัยทั่วไป สำหรับนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา) ขอขอบคุณชมรมเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลาเข้าร่วมการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณคณะอนุกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มธ. ชุดที่ 3 สาขาวิทยาศาสตร์ ในการพิจารณาอนุมัติด้านจริยธรรมการวิจัยในคนให้กับโครงการวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2549). กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549. กรุงเทพฯ: กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2553). กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2546). แนวปฏิบัติเรื่องระบบการจัดการความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ILO-2001. กรุงเทพฯ: กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.
- เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์. (2543). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการบริหารงานความปลอดภัย (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2559). ข้อมูลทั่วไปจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านเศรษฐกิจผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด. ค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2559, จาก <http://www.ayutthaya.go.th/Ayu/Economy.html>
- สำนักงานกองทุนเงินทดแทนสำนักงานประกันสังคม. (2558). ข้อมูลสถิติการประสบอันตราย. ค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2558, จาก <http://www.sso.go.th/wpr/category.jsp?lang= th&cat=801>
- เอกวิทย์ จิตรดา. (2557). ระบบการจัดการความปลอดภัยและวัฒนธรรมความปลอดภัยในอุตสาหกรรมปิโตรเลียมในประเทศไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 28-33.
- Abad, J., Lafuente, E., & Vilajosana, J. (2013). An assessment of the OHSAS 18001 certification process: Objective drivers and consequences on safety performance and labour productivity. *Safety Science*, 60, 47-56.
- Fernandez-Muniz, B., Montes-Peon, J. M., & Vazques-Ordas, C. J. (2009). Relation between occupational safety management and firm performance. *Safety Science*, 47, 980-991.
- Fernandez-Muniz, B., Montes-Peon, J. M., & Vazques-Ordas, C. J. (2012). Safety climate in OHSAS 18001-certified organisations: Antecedents and consequences of safety behaviour. *Accident; Analysis and Prevention*, 45, 745-758.
- LO, C. K., Pagell, M., Fan, D., Wiengarten, Frank and Yeung, Andy (2014). OHSAS 18001 certification and operating performance: The role of complexity and coupling. *Journal of Operations Management*, 32(5), 268-280.
- Lo, C. K. Y., Pagell, M., Fan, D., Wiengarten, F., & Yeung, A. C. L. (2014). OHSAS 18001 certification and operating performance: The role of complexity and coupling. *Journal of Operations Management*, 32(5), 268-280.

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย